

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 7 februari 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om upphävande av lösdrivarlagen.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 446, vilken behandlats av andra lagutskottet, hava herrar *Hagberg* i Luleå och *Brädefors* hemställt, att riksdagen måtte besluta att upphäva lösdrivarlagen.

Uti motionen har hänvisats till den motivering, som anförts i en av motionärerna väckt, till lagutskotts behandling hänvisad och första lagutskottet tilldelad motion, II: 442, om upphävande av den s. k. Åkarpslagen. Beträffande de skäl, som motionärerna därvid åberopat till stöd för sin förevarande hemställan, får utskottet hänvisa till motionen II: 442.

Sedan år 1907 har frågan om revision av nu gällande lag angående lösdrivares behandling av den 12 juni 1885 varit föremål för utredning. I ämnet hava sakkunnigbetänkanden avgivits av fattigvårdslagstiftningskommittén den 21 december 1922 (statens offentliga utredningar 1923: 2), av häradshövdingen Ragnar von Koch den 30 juni 1926 (statens offentliga utredningar 1926: 9) samt av tre tillkallade sakkunniga den 30 maj 1929 (statens offentliga utredningar 1929: 9).

Genom proposition nr 240 framlades därefter för 1930 års riksdag förslag till lag om åtgärder mot vanartigt levnadssätt (vanartslag) samt därmed sammanhängande lagar om ändring i vissa delar av lagarna om fattigvården och samhällets barnavård. Nämnda proposition blev emellertid på hemställan av andra lagutskottet (utlåtande nr 36) utan att undergå saklig behandling avslagen av riksdagen.

Med proposition nr 100 framlade Kungl. Maj:t för 1931 års riksdag nytt förslag till vanartslag. I anledning av propositionen väcktes inom riksdagens båda kamrar åtskilliga motioner. I sitt med anledning av propositionen avgivna utlåtande nr 36 anförde andra lagutskottet, att det icke kunnat biträda den lösning, som vissa centrala frågor erhållit i det framlagda förslaget. Enär viss ytterligare undersökning vore erforderlig, och då de ändringar i den föreslagna lagtexten, som betingades av utskottets mot förslaget avvikande uppfattning i åtskilliga avseenden, vore av sådan omfattning, att

desamma icke lämpligen borde vidtagas av utskottet, avstyrkte utskottet bifall till propositionen. I syfte att befordra en reform av lösdrivarlagstiftningen angav emellertid utskottet i utlåtandet sin ställning till vissa frågor av större principiell vikt. — Utskottet hemställde, att propositionen icke måtte bifallas av riksdagen och att motionerna, i den mån de icke kunde anses därigenom besvarade, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd. — Vid ärendets behandling i riksdagen bifölls utskottets hemställan med uteslutande av motiveringen.

I sammanhang med förslag till lag om ändringar i lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård förelades 1934 års riksdag i proposition nr 212 jämväl förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lösdrivarlagen. Förslaget innebar en höjning av den i paragrafen omnämnda åldersgränsen från 18 till 21 år.

Riksdagen antog på hemställan av andra lagutskottet (utlåtande nr 29) sistnämnda i propositionen framlagda förslag.

Enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 20 april 1934 har statsrådet och chefen för justitiedepartementet tillkallat sakkunniga för att verkställa utredning angående reformer på straffsystemets, straffverkställighetens och fångvårdens områden.

Då frågan om nämnda bemyndigande föredrogs i statsrådet, anförde departementschefen, statsrådet Schlyter, bland annat, att tidigare påbörjad utredning angående partiella strafflagsreformer fullföljdes inom justitiedepartementet. Vidare hade frågan om fortsatt arbete på en allmän strafflagsreform upptagits till behandling. Vid sidan om dessa båda linjer för reformarbetet inom straffrätten låge frågan om en reform av straffverkställigheten och fångvården. En fångvårdsreform torde emellertid förutsätta en lösning av vissa trängande reformfrågor beträffande straffsystemet, nämligen frågorna om behandlingen av ungdomliga förbrytare samt om särskilda åtgärder mot alkoholbrottsligheten och mot brottslighet på grund av lättjefullhet.

I fråga om sistnämnda två spörsmål anförde departementschefen:

Beträffande *alkoholbrottsligheten* har den uppfattningen sedan länge varit rådande, att ett effektivt bekämpande av denna brottslighet icke kan ske endast genom användande av straff. Särskilt de lindrigare straffen, böter och kortvariga frihetsstraff, äro enligt sin natur föga verksamma för att tillrättaföra en förbrytare, som är hemfallen åt missbruk av alkohol. Förslag ha därför framställts att man skulle i stället för eller jämte straffet använda tvångsinternering på alkoholistanstalt, i syfte att låta alkoholbrottslingen genomgå en behandling, speciellt inriktad på hans befriande från alkoholvanor. Vid utredningen av detta spörsmål bör beaktas det betänkande, som den 31 december 1929 avgivits av sakkunniga för revision av lösdrivarlagstiftningen, innefattande förslag till lagstiftning om interne-

ring å allmän alkoholistanstalt av förbrytare hemfallna åt dryckenskap, ävensom de över betänkandet avgivna yttrandena.

Vid den kroniska brottslighetens bekämpande har det ofta visat sig, att åtskilliga kroniska brottslingar finnas, vilka å ena sidan icke kunna antagas komma att låta sig rättas av straff men vilka å andra sidan icke förete någon större vådlighet för annans säkerhet. Ofta sammanhänger brottsligheten här med oordentligt eller lastbart levnadssätt samt parasitism. Utredas bör huruvida icke vid sådan brottslighet, av professor Thyrén be-tecknad såsom *brottslighet på grund av lättjefullhet*, i stället för straff bör inträda intagande å tvångsarbetsanstalt. De brottslingar som här komma i fråga tillhöra samma kategori av asociala individer, som för närvarande på grund av sitt samhällsskadliga levnadssätt ådömes tvångsarbete enligt lösdrivarlagen. I detta sammanhang bör undersökas, om och i vilken utsträckning ådömandet av tvångsarbete även i övrigt må överflyttas från polismyndigheterna till domstolarna.

Departementschefen omnämnde i övrigt en mångfald olika spørsmål, som skulle utredas av de sakkunniga.

Utredningsarbetet pågår.

Vad utskottet ovan anfört utvisar, att ett omfattande utredningsarbete pågår rörande revision av gällande lösdrivarlag. Även om denna lags be-stämmelser icke kunna anses vara till alla delar tillfredsställande, är det dock enligt utskottets mening uppenbart, att lösdrivarlagen icke kan upp-hävas utan att samtidigt ersättas med annan lagstiftning till skydd mot och till stöd åt de personer, som på grund av sitt levnadssätt måste bliva föremål för ingripanden från samhällets sida.

Utskottet.

Utskottet får för den skull hemställa,

att förevarande motion, II: 446, icke måtte föranleda till någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 februari 1935.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, Gustaf Tamm, P. Sandström, Norman, Karl Bodin, Knut Petersson, Olof Carlsson och Forslund*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson i Kalmar, Johanson i Hallagården, Petersson i Lerbäcksbyn*, Olovson i Västerås, Pettersson i Hällbacken, Hansson i Trollhättan, Sandström i Sollefteå och Sandberg**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.